

یادگیری آکورد پیانو دروازه‌ای است به سوی دنیای بی‌نهایت هارمونی و احساس. اگر ملودی را "داستان" یک قطعه موسیقی در نظر بگیریم، آکوردها "فضایی" هستند که داستان در آن روایت می‌شود. بدون آکورد، موسیقی حالتی خطی و تک‌بعدی دارد، اما با افزودن آکوردها، رنگ، عمق و احساس به کلایه‌ها تزریق می‌شود. در این مقاله جامع از مجموعه آموزش پیانو از صفر، ما نه تنها به چستی آکورد می‌پردازیم، بلکه قدم‌به‌قدم از مبتدی‌ترین سطح تا پیچیده‌ترین مباحث هارمونی را با زبانی ساده و خوانا بررسی خواهیم کرد.

آکورد پیانو چیست؟

آکورد پیانو (Piano Chord) در ساده‌ترین تعریف، اجرای هم‌زمان حداقل سه نت (یا بیشتر) است که با هم صدایی هماهنگ و واحد تولید می‌کنند. وقتی شما یک تک‌نت را روی پیانو فشار می‌دهید، تنها یک فرکانس صوتی دارید؛ اما وقتی سه نت را با فواصل مشخصی فشار می‌دهید، یک "بسته صوتی" غنی ایجاد می‌کنید.

چرا آکوردها مهم هستند؟

- خلق هارمونی: آکوردها بستر اصلی آهنگ را می‌سازند.
- همراهی خواننده: پیانیست‌ها با گرفتن آکورد، فضای خالی زیر صدای خواننده را پر می‌کنند.
- ایجاد احساس: یک آکورد می‌تواند خوشحال، غمگین، ترسناک یا معلق باشد.

نکته مهم: هر ترکیبی از نت‌ها لزوماً یک آکورد خوش‌صدا (کونسونانت) نیست. آکوردها بر اساس قوانین ریاضی و فواصل موسیقی شکل می‌گیرند تا گوش انسان آن‌ها را به عنوان یک واحد هارمونیک بپذیرد.

تفاوت نت، گام و آکورد در پیانو

برای درک عمیق آکورد پیانو، ابتدا باید الفبای موسیقی را بشناسیم. بسیاری از هنرجویان مبتدی این سه مفهوم را با هم اشتباه می‌گیرند. بیایید این موضوع را با یک مثال زبان‌شناسی روشن کنیم:

1. نت (Note)

نت، کوچک‌ترین واحد سازنده موسیقی است. مثل حروف الفبا (الف، ب، پ). در پیانو، هر کلایه (سفید یا سیاه) نشان‌دهنده یک نت است.

- مثال: نت دو (C)، نت لا (A).

2. گام (Scale)

گام، مجموعه‌ای از نت‌هاست که بر اساس الگوی خاصی پشت سر هم ردیف شده‌اند. مثل حروف الفبا که به ترتیب خاصی مرتب شده‌اند. گام به ما می‌گوید که در یک آهنگ خاص، اجازه داریم از کدام نت‌ها استفاده کنیم.

- مثال: گام دو ماژور شامل نت‌های (C, D, E, F, G, A, B) است.

3. آکورد (Chord)

اگر نت‌ها حروف الفبا باشند، آکوردها "کلمات" هستند. آکورد از ترکیب چند نت متعلق به یک گام ساخته می‌شود که همزمان شنیده می‌شوند.

• **مثال:** آکورد دو ماژور ترکیب همزمان نت‌های (C + E + G) است.

ساختار آکورد در پیانو چگونه است؟

برای اینکه بتوانید هر آکوردی را بسازید، نیازی به حفظ کردن هزاران شکل نیست؛ بلکه باید "فرمول" ساخت آن را یاد بگیرید. ساختار آکورد پیانو بر اساس فواصل (Intervals) بنا شده است.

فواصل نیم‌پرده و پرده؛ پایه‌ی ساخت آکورد

درک این دو مفهوم برای ساخت هر نوع آکورد پیانو حیاتی است:

1. نیم‌پرده: (Semitone / Half Step)
کوتاه‌ترین فاصله بین دو نت در پیانو. فاصله یک کلایه تا کلایه بلافاصله بعدی (چه سیاه باشد چه سفید).
مثال: از نت سفید C تا نت سیاه C# یک نیم‌پرده است. از نت E تا F (که هیچ کلایه سیاهی بینشان نیست) هم یک نیم‌پرده است.
2. پرده: (Tone / Whole Step)
منشکل از دو نیم‌پرده است. یعنی شما یک کلایه را رد می‌کنید و به بعدی می‌رسید.
مثال: از C تا D یک پرده است (چون کلایه سیاه مابین آن‌ها رد شده است).

تریاد چیست؟ (ریشه، سوم، پنجم)

ساده‌ترین و رایج‌ترین نوع آکورد پیانو، تریاد (Triad) یا آکورد سه صدایی است. تریادها اسکلت اصلی موسیقی غرب را تشکیل می‌دهند و از سه نت اصلی تشکیل شده‌اند:

- **ریشه (Root):** نتی که نام آکورد از آن گرفته می‌شود. (مثلاً در آکورد دو ماژور، نت "دو" ریشه است). این نت پایه و فونداسیون آکورد است.
- **سوم (Third):** نتی که تعیین‌کننده جنسیت آکورد (شاد یا غمگین بودن) است. فاصله آن از ریشه معمولاً 3 یا 4 نیم‌پرده است.
- **پنجم (Fifth):** نتی که ثبات و استحکام را به آکورد می‌دهد و کادر صوتی را می‌بندد. فاصله آن از ریشه معمولاً 7 نیم‌پرده است.

نحوه تشخیص آکوردها روی کلایه‌ها

برای تشخیص یک آکورد روی کلایه‌ها، باید به الگوی چشمی آن نگاه کنید.

1. ابتدا نت ریشه را پیدا کنید.
 2. سپس ببینید نت بعدی چند نیم‌پرده با آن فاصله دارد.
 3. در نهایت فاصله نت سوم تا ریشه را بسنجید.
- این "معماری فواصل" به شما می‌گوید که با چه نوع آکوردی سروکار دارید.

حتماً بخوانید: [نت خوانی پیانو](#)؛ آموزش نت خوانی پیانو صفر تا صد در 5 گام

انواع آکورد پیانو با مثال از صفر تا صد

در این بخش، به تفصیل انواع آکورد پیانو را بررسی می‌کنیم. این بخش قلب مقاله است و برای یادگیری آکورد پیانو بسیار کلیدی است.

آکوردهای ماژور (Major Chords)

آکورد ماژور یکی از مهم‌ترین و پایه‌ای‌ترین مباحث در موسیقی است. آکوردهای ماژور صدایی شاد، روشن، قاطع و امیدوارکننده دارند. تقریباً تمام آهنگ‌های پاپ شاد و سرودهای حماسی بر پایه آکوردهای ماژور بنا شده‌اند.

● فرمول ساخت آکورد ماژور: برای ساخت هر آکورد ماژور، کفایت فرمول زیر را روی کلایه‌ها پیاده کنید:

1. نت ریشه (Root) را انتخاب کنید.
2. 4 نیم‌پرده به بالا بشمارید تا به نت "سوم بزرگ" برسید.
3. از نت سوم، 3 نیم‌پرده دیگر به بالا بشمارید تا به نت "پنجم" برسید.

● خلاصه فرمول (4 + 3):

● مثال‌های کاربردی:

● آکورد دو ماژور (C Major):

- ریشه C:
- 4 نیم‌پرده بالا E:
- 3 نیم‌پرده بالا از E نت G
- نتیجه C - E - G:

● آکورد فا ماژور (F Major):

- ریشه F:
- 4 نیم‌پرده بالا A:
- 3 نیم‌پرده بالا از A نت C
- نتیجه F - A - C:

شناخت آکورد ماژور پیانو اولین قدم برای هر نوازنده‌ای است و بدون تسلط بر آن، اجرای قطعات موسیقی غیرممکن خواهد بود.

آکوردهای مینور (Minor Chords)

در مقابل دنیای شاد ماژورها، آکورد مینور پیانو قرار دارد. این آکوردها صدایی غمگین، احساسی، عاطفی و گاهی مرموز دارند. اگر می‌خواهید آهنگی عاشقانه یا حزن‌انگیز بنوازید، آکوردهای مینور ابزار اصلی شما هستند.

● فرمول ساخت آکورد مینور: تفاوت اصلی مینور با ماژور در نت وسط (نت سوم) است. در مینور، نت وسط نیم‌پرده پایین‌تر می‌آید.

1. نت ریشه (Root) را انتخاب کنید.
2. 3 نیمپرده به بالا بشمارید (سوم کوچک).
3. از آن نت، 4 نیمپرده دیگر به بالا بشمارید.

• خلاصه فرمول (3 + 4) :

● مثال‌های کاربردی:

• **آکورد لا مینور (A Minor):**

- ریشه A :
- 3 نیمپرده بالا C :
- 4 نیمپرده بالا از C نت E
- نتیجه A - C - E :

• **آکورد دو مینور (C Minor):**

- ریشه C :
- 3 نیمپرده بالا (Eb می بمل)
- 4 نیمپرده بالا G :
- نتیجه C - Eb - G :

آکوردهای کاسته (Diminished Chords)

آکورد کاسته پیانو صدایی پرتنش، ترسناک و ناپایدار دارد. انگار چیزی سر جای خودش نیست و اتفاق بدی قرار است بیفتد! این آکوردها در موسیقی فیلم‌های ترسناک یا برای ایجاد لحظات اوج تنش قبل از حل شدن به یک آکورد آرام استفاده می‌شوند.

● فرمول ساخت: آکورد کاسته از روی هم گذاشتن دو فاصله "سوم کوچک" ساخته می‌شود.

• خلاصه فرمول (3 + 3) :

● مثال:

• **آکورد سی کاسته (B Diminished):**

- ریشه B :
- 3 نیمپرده بالا D :
- 3 نیمپرده بالا F :
- نتیجه B - D - F :

آکوردهای افزوده (Augmented Chords)

آکورد افزوده پیانو صدایی رویایی، فضایی، معلق و عجیب دارد. این آکورد حس تعلیق و انتظار را ایجاد می‌کند، گویی در فضا شناور هستید. معمولاً برای گذار بین آکوردها استفاده می‌شود.

● فرمول ساخت: این آکورد از دو فاصله "سوم بزرگ" تشکیل شده است. یعنی نت پنجم آکورد ماژور، نیمپرده بالا می‌رود (Sharp) می‌شود.

• خلاصه فرمول (4 + 4) :

● مثال:

• آکورد دو افزوده: (C Augmented - Caug)

- ریشه C :
- 4 نیم‌پرده بالا E :
- 4 نیم‌پرده بالا (G#): سل دیز
- نتیجه C - E - G# :

تسلط بر آکورد افزوده پیانو برای ورود به سبک‌های جاز و امپرسیونیسم ضروری است.

آکوردهای سون (7th Chords)

آکورد هفتم پیانو زمانی شکل می‌گیرد که ما به تریاد (سه نت)، یک نت چهارم اضافه کنیم. این نت چهارم فاصله‌اش با ریشه "هفت" نت است. آکوردهای سون صدایی غنی‌تر، جزی (Jazz) و بلوزی دارند.

● انواع رایج:

1. ماژور 7: (Major 7th) صدای رویایی و عاشقانه. (تریاد ماژور + فاصله 4 نیم‌پرده‌ای).
2. دومینانت 7: (Dominant 7th) صدای بلوزی و نیازمند حل شدن. (تریاد ماژور + فاصله 3 نیم‌پرده‌ای).

آکوردهای (Suspended Chords) sus

در مبحث آکورد پیانو، آکوردهای ساسپند (معلق) بسیار جذاب هستند. در این آکوردها، نت سوم (که ماژور یا مینور بودن را تعیین می‌کند) حذف می‌شود و جای آن نت دوم (sus2) یا چهارم (sus4) می‌نشیند.

این آکوردها حس انتظار و تعلیق دارند و معمولاً بلافاصله بعد از آن‌ها آکورد اصلی نواخته می‌شود تا حس آرامش ایجاد شود.

• (Csus4: C - F - G) به جای E از F استفاده شده.

آکوردهای (Power Chord) ساده برای مبتدی‌ها

پاور کوردها در واقع "آکورد کامل" نیستند چون نت سوم را ندارند، اما در آکورد پیانو و به خصوص کیبورد و سینتی‌سایزرها استفاده می‌شوند.

- ساختار: فقط ریشه + نت پنجم.
- صدایی توخالی اما قدرتمند دارند و جنسیت (شاد یا غمگین) ندارند.

جدول تمامی آکوردهای پیانو

در تصویر زیر لیست کامل آکورد پیانو برای شما گردآوری شده است.

نحوه گرفتن آکوردهای پیانو

دانستن تئوری کافی نیست؛ باید دست‌به‌کار شوید. در این بخش از آموزش آکورد پیانو، روش عملی قرارگیری دست‌ها را بررسی می‌کنیم.

طریقه پیدا کردن ریشه آکورد روی کلایه‌ها

اولین قدم همیشه پیدا کردن ریشه است.

- کلایه‌های سیاه به گروه‌های دوتایی و سه‌تایی تقسیم شده‌اند.
 - نت دو (C) همیشه سمت چپ گروه دوتایی مشکی قرار دارد.
 - نت فا (F) همیشه سمت چپ گروه سه‌تایی مشکی قرار دارد.
- با پیدا کردن این دو، بقیه نت‌ها را به ترتیب حروف الفبا (C, D, E, F, G, A, B) پیدا کنید. انگشت شست دست راست یا انگشت کوچک دست چپ معمولاً روی ریشه قرار می‌گیرد.

چطور فواصل را برای آکوردها سریع پیدا کنیم؟

برای سرعت بخشیدن به پیدا کردن فواصل در آکورد پیانو:

1. **شمارش چشمی:** به جای شمردن دانه‌دانه، الگوها را حفظ کنید. مثلاً بدانید در آکورد C Major، یک کلایه سفید بین هر انگشت جا می‌ماند.
2. **شکل دست:** دست خود را مانند چنگک نگه دارید. فاصله بین انگشت 1 و 5 معمولاً ثابت است (فاصله پنجم). فقط انگشت وسط (انگشت 3) تغییر وضعیت می‌دهد.

روش گرفتن آکوردها با دست راست و دست چپ

- **دست چپ:** معمولاً وظیفه نواختن نت‌های بم (Bass) یا خود آکورد را دارد تا ریتم را حفظ کند. در سطح مبتدی، دست چپ فقط ریشه آکورد را می‌گیرد و نگه می‌دارد.
- **دست راست:** ملودی را می‌نوازد یا آکوردها را به صورت ریتمیک اجرا می‌کند.
- **هماهنگی:** سعی کنید ابتدا دست چپ را ثابت نگه دارید و با دست راست آکورد بگیرید، سپس جایشان را عوض کنید.

اشتباهات رایج هنگام گرفتن آکورد و اصلاح آن‌ها

1. **سفتی مچ دست:** مچ دست نباید پایین بیفتد یا سفت شود. تصور کنید یک پرتقال در دست دارید.
2. **شکستن بند انگشتان:** بند انگشتان نباید به داخل خم شوند. با نوک گوشتی انگشت کلایه را فشار دهید.
3. **فشار دادن کلیدهای اضافی:** اگر انگشتانتان پهن می‌شود، سعی کنید انحنای انگشت را بیشتر کنید تا فقط کلایه مورد نظر لمس شود.

12 آکورد رایج پیانو برای افراد مبتدی

اگر تازه شروع کرده‌اید، نیازی نیست همه چیز را بدانید. این 12 آکورد، 90 درصد آهنگ‌های پاپ را پوشش می‌دهند:

مینور (Minor) مازور (Major) ریشه نت

C دو)	C - E - G	C - Eb - G
D ر)	D - F# - A	D - F - A
E می)	E - G# - B	E - G - B
F فا)	F - A - C	F - Ab - C
G سل)	G - B - D	G - Bb - D
A لا)	A - C# - E	A - C - E

ترتیب انگشت‌گذاری در آکوردهای پیانو (Fingerings)

انگشت‌گذاری صحیح (Fingering) کلید سرعت و روانی در نواختن آکورد پیانو است. ما انگشتان را از شست تا انگشت کوچک با شماره‌های 1 تا 5 نام‌گذاری می‌کنیم.

اصول استاندارد انگشت‌گذاری در آکوردهای پایه

برای اکثر تریادهای (آکوردهای سه صدایی) در حالت پایه:

- دست راست: انگشتان 1 - 3 - 5 (شست، وسط، کوچک).
- دست چپ: انگشتان 1 - 3 - 5 (کوچک، وسط، شست).

انگشت‌گذاری برای آکوردهای پیچیده‌تر

وقتی وارد آکوردهای چهار صدایی (مثل آکوردهای سون) می‌شوید، انگشت‌گذاری تغییر می‌کند:

- دست راست: 1 - 2 - 3 - 5 (برای آکوردهای سون). گاهی لازم است از انگشت 4 به جای 3 استفاده کنید، مخصوصاً اگر فاصله نت‌ها زیاد باشد.

ترفندهای افزایش سرعت تعویض آکورد

1. حرکت پیش‌دستانه: قبل از اینکه آکورد قبلی تمام شود، چشمتان به محل آکورد بعدی باشد.
2. حفظ شکل دست: شکل پنجه را در هوا حفظ کنید و فقط دست را جابجا کنید.
3. نقطه مشترک: اگر دو آکورد متوالی نت مشترک دارند، آن نت را به عنوان لولا در نظر بگیرید و انگشتان را از روی آن برندارید.

آموزش تشخیص آکورد پیانو با گوش

یک پیانیست حرفه‌ای باید بتواند نوع آکورد پیانو را فقط با شنیدن تشخیص دهد.

1. رنگ آکورد :
 - آیا صدا شاد و پیروزمندانه است؟ (ماژور)
 - آیا صدا غمگین و تیره است؟ (مینور)
 - آیا صدا ترسناک و جمع شده است؟ (کاسته)
2. تمرین عملی: از دوستان بخوانید آکوردهای را بگیرد و شما بدون نگاه کردن حدس بزنید.
3. آواز خواندن: سعی کنید تکتک نت‌های آکوردهای که می‌شنوید را با دهان بخوانید (آرپژ کردن).

وارونگی آکوردها (Inversions)

وارونگی یکی از جذاب‌ترین تکنیک‌ها در آموزش آکورد پیانو است. وارونگی یعنی تغییر ترتیب چیدمان نت‌های یک آکورد بدون تغییر ماهیت آن.

چرا وارونگی؟ برای اینکه دستمان روی کلاویه‌ها کمتر بپرد و حرکت نرم‌تری داشته باشیم.

انواع حالت‌ها) برای آکورد: C Major: C-E-G

1. حالت پایه C (Root Position): در پایین‌ترین نت است. (C - E - G)
2. وارونگی اول (1st Inversion): نت C را به اکتاو بالا می‌بریم. حالا E پایین‌ترین نت است. (E - G - C)
3. وارونگی دوم (2nd Inversion): نت E را هم بالا می‌بریم. حالا G پایین‌ترین نت است. (G - C - E)

هر سه حالت صدای آکورد "دو ماژور" را می‌دهند اما با رنگ و لعابی متفاوت.

آکوردهای پیچیده و پیشرفته در پیانو

برای کسانی که می‌خواهند فراتر از سطح متوسط بروند، دنیای آکوردهای پیشرفته وجود دارد.

آکوردهای 9، 11، 13 (Extensions)

این‌ها "گسترش‌یافته‌ها" هستند. یعنی علاوه بر نت هفتم، نت‌های نهم، یازدهم و سیزدهم گام را هم اضافه می‌کنیم.

- آکورد 9: فضایی بسیار جزی و غنی دارد.
- این آکوردها نیازمند کشش انگشتان و گاهی حذف برخی نت‌های میانی (مثل نت پنجم) برای قابل اجرا شدن هستند.

آکوردهای آلتیره (Altered Chords)

در این آکوردها، نت‌های پنجم یا نهم را نیم‌پرده بالا یا پایین می‌بریم) مثلاً b9 یا #5. (این کار تنش را به حداکثر می‌رساند و در موسیقی جاز فیوژن بسیار کاربرد دارد. خوانایی و اجرای این آکوردها نیاز به دانش تئوری قوی دارد.

کاربرد آکوردهای جاز (Jazz Chords)

موسیقی جاز پادشاه آکوردهاست. در جاز، آکوردهای ساده ماژور و مینور به ندرت استفاده می‌شوند. در عوض، آکوردهای ماژور 7، مینور 7، کاسته و نیمه‌کاسته (Half-Diminished) پایه‌های اصلی هستند. تمرکز در اینجا روی "رنگ‌آمیزی هارمونیک" است.

سوالات پرتکرار درباره آکورد پیانو

سخت‌ترین آکورد پیانو کدام است؟

آکوردهایی که هم تعداد نت‌های زیادی دارند (مثل آکورد 13) و هم فواصل انگشت‌گذاری آن‌ها زیاد است (نیاز به کشش دست). همچنین آکوردهای آلتره در گام‌هایی که کلاویه‌های سیاه زیادی دارند (مثل Gb Major) برای مبتدیان دشوارند.

یادگیری آکورد پیانو چقدر طول می‌کشد؟

آکوردهایی که هم تعداد نت‌های زیادی دارند (مثل آکورد 13) و هم فواصل انگشت‌گذاری آن‌ها زیاد است (نیاز به کشش دست). همچنین آکوردهای آلتره در گام‌هایی که کلاویه‌های سیاه زیادی دارند (مثل Gb Major) برای مبتدیان دشوارند.

بهترین آکورد پیانو برای شروع کدامند؟

آکوردهای گام "دو ماژور (C, F, G, Am)" چون تماماً روی کلاویه‌های سفید هستند و یادگیری انگشت‌گذاری آن‌ها بسیار ساده است.

آیا بدون نت‌خوانی می‌توان آکورد زد؟

بله! بسیاری از پیانیست‌های سبک پاپ و راک "گوشی" یا با استفاده از "شیت‌های آکورد (Chord Sheets)" می‌نوازند. در این روش فقط نام آکورد (مثلاً Cm) نوشته می‌شود و نیازی به خواندن نت روی خطوط حامل نیست.

تفاوت آکورد پیانو و هارمونی چیست؟

آکورد یک "واحد" عمودی است (چند نت هم‌زمان). هارمونی "علم اتصال" این آکوردها به یکدیگر است. هارمونی بررسی می‌کند که چطور آکورد A به آکورد B وصل شود تا خوش‌صدا باشد.